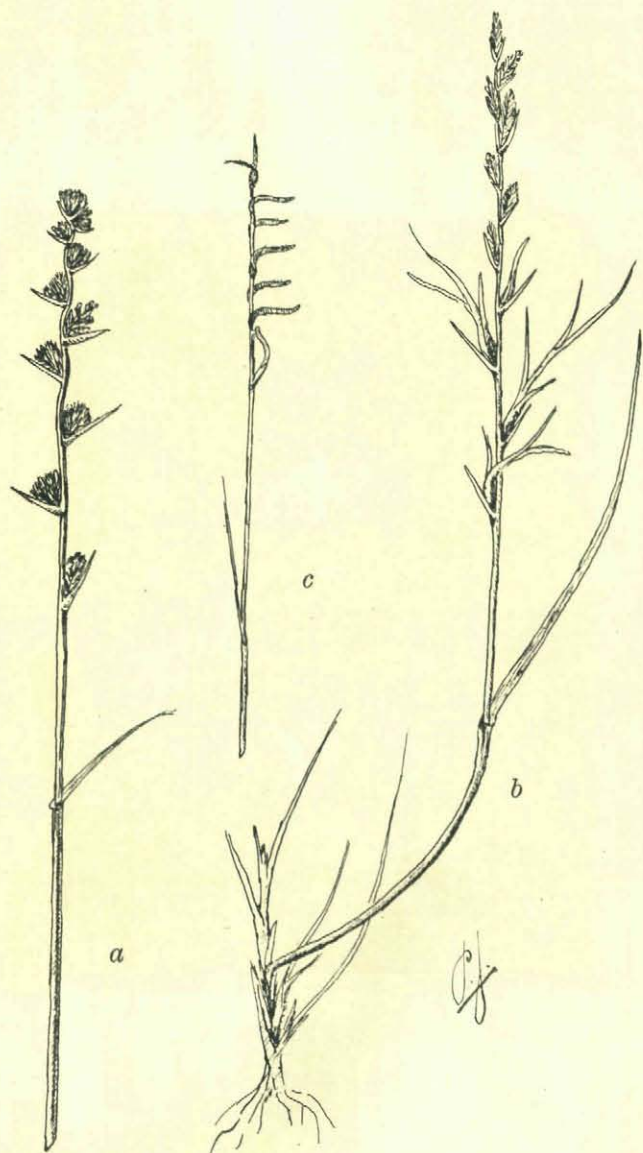

A. v. G. deze monstrositeit niet afzonderlijk vermelden, maar ze tot de *m. compositum* brengen.

In typische exemplaren wijken ze echter zoo sterk af, dat ze o. i. wel een afzonderlijke benoeming waard zijn.

Een veel interessanter monstrositeit is de *m. viviparum* Koch: in de oksels der onderste kelkafjes treft men geen aartjes, maar jonge bladspruiten aan. Reeds de heer Boon wees in *D. L. N.*, 7e jaarg., pag. 92, op een dergelijke afwijking, doch dit was, naar hetgeen hij er van vertelde niet deze monstrositeit. Volgens den heer B. waren de jonge plantjes ontstaan, doordat er korrels op de moeder-

a. *Lolium perenne m. glomeratum*.
b. *L. perenne m. viviparum*.
c. *L. perenne m. sphaerostachyum*.

plant aan 't kiemen waren gegaan. Hij schreef dit verschijnsel toe aan den invloed van het moederkoren (*Claviceps purpurea* Tul.). Ook wij namen herhaaldelijk waar, dat moederkoren en jonge plantjes op dezelfde stengel voorkwamen. Altijd is dit echter niet het geval en de echte vivipara-vorm is dan ook iets geheel anders. Daarbij ontkiemen er geen korrels op de moederplant, want er worden geen korrels rijp, eenvoudig omdat er geen bloemen gevormd worden. In plaats daarvan ontstaat een bolvormig knopje, dat uitgroeit tot een bladspruit. De aar wordt door deze plantjes zoo zwaar, dat ze naar den grond buigt en

de jonge plantjes wortelen. Dit laatste hebben wij echter bij *L. perenne* nog nooit gezien. Bij *Poa alpina* L. moet het echter iets geheel gewoons zijn, zoodat het aantal vivipariseerende stengels nog grooter is, dan de normale. Veel andere grassen vertoonen deze abnormale voortplanting: wij namen ze waar bij *Poa bulbosa*, *Cynosurus cristatus*, *Dactylis glomerata*, *Phleum pratense*, *Festuca arundinacea*, verschillende *Agrostis*-soorten, terwijl dit verschijnsel van nog veel andere planten bekend is (vgl. de „vergroeningen” bij braam, klaver, ui, enz.). Een enkele keer namen wij waar, dat alle aartjes op die wijze gevormd waren.

De derde hierbij geteekende afwijking vonden wij eenige jaren geleden in een tweetal exemplaren. Van kelkafjes is niet veel meer te zien. Alle afjes staan dicht tegen elkaar aangedrukt langs den aarspil. Van meeldraden of vruchtbeginsels is ook niets te bespeuren. Door een eigenaardige draaiing der as staan die afjes bijna in een spiraal. Dit is echter niet bij allen het geval, bij enkele kan men nog een weinig de zijdelingsche symmetrie bemerken. Misschien hebben wij hier te doen met de *m. sphaerostachyum* Maxwell, welke in Duitschland en Oostenrijk ieder slechts 1 maal werd aangetroffen.

Alle genoemde afwijkingen komen echter niet altijd typisch voor; dikwijls treft men er twee op een stengel aan. Zoo zijn vivipariseerende stengels der *m. compositum* volstrekt niet zeldzaam.

Behalve deze monstrositeiten zijn van *L. perenne* nog een aantal variëteiten bekend, doch daarover een volgende maal.

JANSEN en WACHTER.

EENIGE GREPEN UIT HET KRAAIENLEVEN.

De meest bekende kraaiensoorten op het Schouwen-Duiveland zijn de zwarte en de bonte kraaien. Van de laatste is mij weinig meldenswaardig bekend, daar ze bij ons alleen het koude jaargetijde doorbrengen. De zwarte kraai evenwel doet des te meer van zich spreken.

In Februari ziet men ze bij heele troepen op het land, om omstreeks April te gaan paren. Het duurt dan niet lang meer, of van verre ziet men op vele plaatsen op hofsteden of alleenstaande boomen hun nesten. Deze maken ze liefst in de kruinen van hooge boomen, het gebeurt ook niet zelden, dat men een nest vindt in een doornstruik of een kop van een knotwilg. Ze leggen meestal 5, soms 6 eieren. Ze broeden omstreeks 3 weken, wat het wijfje in hoofdzaak doet, in hoofdzaak echter, daar ook het mannetje daaraan deelneemt. Dit heb ik met eigen oogen waargenomen.

Op een verborgen takje achter het nest had het mannetje post gevat. Pas vloog het wijfje van het nest, om wat voedsel te gaan opscharrelen, of het mannetje wipte op het nest, om den plicht van zijn vrouwtje zoolang waar te nemen. Bij de landbouwers zijn ze om hun diefstichtig karakter gehaat. Wanneer ze in de onmiddellijke nabijheid eener hofstede hun nest gebouwd hebben, zijn ze den boeren tot grooten last. Op eenzame plaatsen zetten zij zich neer, om een kip of eend naar het nest te zien gaan, en zoodra ze het nest weer verlaten heeft, het pas gelegde ei weg te kapen en er meestal een heel eind ver het land mede in te vliegen, om het dan op hun gemak te gaan uitdrinken.

Ook gebeurt het wel, dat ze het ei wegstoppen. Ik heb zelf wel dergelijke eieren gevonden. Ook heb ik ze het gestolen ei wel weer ontstolen. Wanneer ik een kraai met een ei overdwars in den snavel zag vliegen, volgde ik hem behoedzaam, liet hem zitten gaan, en sprong dan met veel lawaai terstond voor den dag, wat de kraai noopte overhaast op de vlucht te gaan, met achterlating van het ei. Ook stelen zij uit den boomgaard appels en peren, perziken, ook wel noten.

Dit alles is hun geliefkoosd werk. Ook in het najaar zijn ze vaak in den zaaitijd de landbouwer tot grooten last. Tot in de onmiddellijke nabijheid van den zaaiër ziet men ze vliegen en zitten, om het pas gezaaide koren op te pikken. Ook als het koren nog maar zijn teere lichtgroene puntjes boven de aarde laat zien, zijn ze schadelijk, door dan het pasontkiemde koren uit de aarde weg te stelen. Vandaar groote schade op den korenakker. Ook als roofvogel treden zij op, als het b.v. betreft een haas in zijn leger te overvallen. Ook aas verslinden ze, bijv. een doode haas, konijn, duif enz. Met heele troepen vliegen ze er om heen, om het onder veel geschreeuw te verscheuren. Er wordt veel jacht op gemaakt; met vergif, opzettelijk voor dat doel neergelegd, of met het geweer. Ook de nesten worden veel geroofd, schrijver dezès lust de eieren zelfs zeer graag.

Omtrent het familieleven der kraaien merkte ik op, dat ze een bepaalde vrees aan den dag legden voor een als vogelverschrikker opgehangen doode kraai. Daarentegen nam ik ook waar, dat ze, door den honger gedreven, een doode kraai verscheurden en opaten. Evenzoo gaat het in beide voornoemde gevallen met doode kippen en duiven. En hiermede vlei ik mij met de hoop iets belangwekkends te hebben medegedeeld aangaande den rijkdom van voorvallen uit de zoo rijke dierenwereld.

J. P. DE VIN, *Postbode.*

Oosterland (Z.).

PAULOWNIA IMPERIALIS. SICB ET ZUCE.

Onder de sierboomen onzer parken is er een, die de meeste menschen slechts bij name kennen. Anderen hebben hem leeren kennen aan zijn groote ruige bladeren, maar zien bloeien, neen dat hebben er slechts weinigen gezien.

De *Paulownia imperialis* is een der weinige boomen onder de *Scrophularineae*. Hij is reeds lang in Europa bekend, ofschoon in Oost-Aziat van geboorte, vooral uit China en Japan.

Hoewel tamelijk wel winterhard — in Parijs o. a. wordt hij als straatboom gebruikt — is hij toch niet ongevoelig voor vorst. Vooral in ons klimaat, waar de groei te lang duurt en het hout niet rijp is, als de eerste vorsten zich doen gevoelen. Het gevolg is dan ook dat de krachtige scheuten invriezen en de plant daardoor natuurlijk veel te lijden heeft.

Heeft hij het eenmaal zoover gebracht dat de jeugdige takken wat minder hard groeien, dus kleiner blijven en rijp worden, dan is hij tegen onze winters bestand. Maar dan zijn wij er nog niet met zijn bloei.

De bloemknoppen verschijnen in 't najaar in staande trossen aan de einden der twijgen en blijven als wollige kogeltjes den geheelen winter over. Dit nu is een kwade gewoonte, want in de meeste gevallen bevrozen de knoppen en er komt dus weinig van terecht.

Wij hooren dan ook in ons land zelden van een bloeiende *Paulownia* en de boom is dan ook meestal alleen bekend om de groote bladeren.

Doch dat groote bladeren vormen is zijn natuurlijke eigenschap niet, ze komen er alleen door menschelijken dwang aan.

Door de jonge plant, kort boven den grond terug te snijden, maakt hij een sterk schot, en ontwikkelen de bladeren zich tot een verbazende grootte, dikwijls met een diameter van M. 0.30—0.50. Dit eenjarige lot kan dan in 't najaar soms een doorsnede hebben van 5 c.M. Doch zooals gezegd, dit is niet voordeelig voor den jongen boom. Zulk waterlot wordt niet rijp en vooral de top moet het ontgelden.

In 't voorjaar moet dit lot, zoo het niet geheel dood is, kort ingesneden worden. Dan komt er een ander euvel. De mergkoker is sterk ontwikkeld en de tak daardoor hol. Bij nat weder verzamelt zich daarin 't regenwater, en dit is dan ook weder oorzaak van inrotten.

Foto van J. Sturing.

Bloem van Paulownia.

Waar het echter niet om den bloei gaat, hindert het niet. Voor bladsieraad, wordt hij opnieuw ingesneden tot den grond.

Maar om den boom te doen bloeien, moet men trachten hem de eerste jeugd door te helpen. Zoo min mogelijk snoeien, zoodat hij geen groote zware takken maakt. Hij gelijkt dan — ook wat zijn takbouw aangaat — veel op de algemeene bekende *Catalpa's* (in onze boeken ten onrechte Trompetboom genoemd).

Een tamelijk jong exemplaar van een Paulownia staat in Haarlem in den tuin van het Prinsenhof in een hoekje bij een der gebouwen. Juist geen schitterende standplaats voor een breedwordenden boom. Maar juist daardoor misschien is hij beveiligd voor nadeelige winterinvloeden en voor de zware zeewinden, die 't hier een mensch maar vooral een boom erg lastig kunnen maken.

In 't late najaar viel mijn oog toevallig op zijn kruin en bespeurde ik tal van trossen met de bekende ronde wollige